

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2023¹

Versie: uitgebreid verzoek²

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden op hoofdlijnen zijn:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel;
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie;
- het college geeft een toelichting op deze verklaring;
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college.

Bekostiging door en verantwoording aan andere gemeenten

Met de verklaring verantwoordt u zich als college niet alleen naar de gemeenteraad, maar ook naar andere gemeenten. Deze gemeenten dragen immers financieel bij aan de vangnetuitkering waarop uw gemeente een beroep doet. Het gaat dus om solidariteit tussen gemeenten. De vangnetuitkeringen worden bekostigd uit het macrobudget (voor alle gemeenten) van twee jaar na het tekortjaar. Daarom moet het college inzicht geven in de maatregelen die het heeft getroffen om het tekort te reduceren.

Wat wordt verwacht van het college en de gemeenteraad?

Bij het indienen van het verzoek moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Deze verklaring moet de instemming hebben van de gemeenteraad. Ook moet deze verklaring worden toegelicht, zoals gevraagd in het aanvraagformulier (op het formulier de onderdelen A, B en C).

Wat is de autonome rol van de gemeenteraad t.a.v. de vangnetuitkering?

Het college vraagt de gemeenteraad om in te stemmen met de verklaring van het college. Met deze instemming bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad moet in staat worden gesteld om de verklaring van het college adequaat te kunnen beoordelen. Het gaat hierbij dus om een gelijkwaardige informatiepositie van de gemeenteraad ten opzichte van het college. Daarom moet het college een samenvatting van de verklaring maken. De toetsingscommissie heeft een [checklist](#) voor raadsleden gemaakt, waarmee raadsleden de verklaring inhoudelijk kunnen controleren. Deze checklist wordt tezamen met andere informatie door VNG aangeboden op de website van VNG, [zie link website VNG pagina raadsleden](#):

¹ Versie aanvraagformulier d.d. 17 november 2022

² Toelichting voor ambtelijke ondersteuning onderaan dit formulier.

Op welke wijze is de gemeenteraad geïnformeerd door het college?

Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren. Het college wordt verzocht te beschrijven op welke wijze de gemeenteraad is betrokken vanaf het moment dat het tekort door het college wordt gesignaleerd tot en met het treffen van de maatregelen en de monitoring daarvan. Dit onderdeel is opgenomen na de samenvatting.

Wat mag de gemeenteraad van het college verwachten?

- Het college en de gemeenteraad moeten een gelijkwaardige informatiepositie hebben, daarom maakt het college een samenvatting van de toelichting.
- Het college beschrijft op welke wijze de gemeenteraad is betrokken vanaf het moment dat het tekort door het college wordt gesignaleerd tot en met het treffen van de maatregelen en de monitoring daarvan.
- Onderdeel A: Het college geeft de gemeenteraad via een analyse inzicht in de oorzaken van het tekort op de gebundelde uitkering (ook wel BUIG genoemd). Deze analyse kan zowel kwantitatieve als kwalitatieve elementen bevatten.
- Onderdeel B: Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de (interne en externe) maatregelen, met een kwantitatieve en kwalitatieve toelichting waarom die naar verwachting leiden tot een reductie van het tekort.
- Onderdeel C: Het college geeft de gemeenteraad inzicht in welke mate (interne en externe) maatregelen beogen bij te dragen aan het (verder) reduceren van het tekort.
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de planning en control-cyclus ten aanzien van het vangnet.

Bovenstaande informatie staat ook [op de website van de VNG](#)³.

Op welke wijze wordt de gemeenteraad gefaciliteerd?

De toetsingscommissie heeft een checklist gemaakt voor gemeenteraadsleden. Het is een handzaam lijstje vragen en aandachtspunten. Raadsleden kunnen dit lijstje gebruiken bij het beoordelen van de vangnetaanvraag van het college. Deze checklist is opgesteld in samenwerking met raadsleden uit verschillende gemeenten en de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden. De [checklist](#) staat samen met andere informatie op de website van de VNG, [zie link website VNG pagina raadsleden](#).

De gemeenteraad heeft de mogelijkheid om in de aanvraag vangnetuitkering zijn opvattingen te geven over de verklaring van het college (in de verklaring staan de oorzaken van het tekort, de maatregelen om het tekort te reduceren, etc.). In het formulier zal op hoofdlijnen het proces worden beschreven hoe de gemeenteraad betrokken is. Dit is vanaf het moment van signalering van het tekort en het

³ [Vangnetuitkering Participatiewet: informatie voor raadsleden | VNG](#)

daaropvolgend proces van treffen van maatregelen waar de raad bij betrokken is voordat de raad instemt met de verklaring van het college. De voorzitter van de gemeenteraad en de griffier tekenen voor de juistheid hiervan en worden in de gelegenheid gesteld om dit overzicht aan te vullen.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college dient het aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2024 hebben ontvangen. De aanvraag dient met behulp van dit, door de minister vastgestelde aanvraagformulier, voor instemming aan de raad te worden voorgelegd en wordt naar ondertekening aangeboden aan de commissie via de website.

De Toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde; het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag.

Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen.

Gemeenten die interesse hebben in de maatregelen van andere gemeenten, kunnen terecht op de website van het vangnet. Hier zijn alle aanvragen gepubliceerd en gerubriceerd naar type maatregel, omvang van de gemeente en omvang van het tekort.

Aan het eind van het aanvraagformulier is een uitgebreide toelichting per vraag opgenomen voor de ambtelijke ondersteuning van het college. Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website:

<https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2023>

1. Verklaring college bij een uitgebreid verzoek

Dit gedeelte bestaat de volgende onderdelen:

- Samenvatting van de verklaring
- De beschrijving van de wijze waarop de gemeenteraad is geïnformeerd door het college
- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Getroffen *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

Samenvatting van de verklaring van het college

De verklaring van het college bestaat uit vier subonderdelen: A) analyse van de oorzaken van het tekort, B) getroffen interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren, C) beoogd effect van de genoemde maatregelen & D) ondertekening door het college.

Het college geeft hieronder een samenvatting van onderdeel A, B en C. Dat geeft de gemeenteraad een kernachtig overzicht, op basis waarvan het raadslid kan vaststellen waarmee hij instemt voordat hij ondertekent. Voor het gemeenteraadslid dat zich wil verdiepen in de verklaring van het college, wordt verwezen naar onderdelen A, B, C en D van het aanvraagformulier.

Richtlijn voor de omvang van de samenvatting van de drie onderdelen is in totaal maximaal twee A4.

Het ligt voor de hand dat een gemeenteraadslid de antwoorden op de checklist (zie achteraan dit formulier) terug kan vinden in de samenvatting.

A. Samenvatting onderdeel analyse van de oorzaken van het tekort

De gemeente Krimpen aan den IJssel werkt samen met de gemeenten Capelle aan den IJssel en Zuidplas binnen de gemeenschappelijke regeling IJsselgemeenten (GR IJsselgemeenten). De GR IJsselgemeenten voert voor de drie gemeenten de Participatiewet uit. Hierbij zijn de beleidsregels en verordeningen tussen de gemeenten geharmoniseerd. De inzet voor klanten wordt evenredig verdeeld over de gemeenten. Ondanks deze uniforme aanpak, blijven de resultaten in Krimpen aan den IJssel achter; de procentuele daling is kleiner en de gebundelde uitkering blijkt structureel onvoldoende om de uitgaven te dekken.

De uitvoering van de Participatiewet in 2023 heeft -opnieuw- geresulteerd in een tekort. Het definitief budget op basis van de gebundelde uitkering bedroeg € 8.285.739. De uitvoering leverde een saldo op van € 9.256.297, zodat er een tekort ontstaan is van € 970.558 (11,71% van het budget). Het structurele tekort wordt veroorzaakt door verschillende factoren, zoals het beperkte aantal beschikbare banen binnen de gemeentegrenzen en de samenstelling van de groep mensen die recht hebben op uitkeringen. Een belangrijke factor die bijdraagt aan het tekort is vooral het overschot aan vestigingen, wat te wijten is aan het relatief grote aantal sociale huurwoningen. Daarnaast speelt de toestroom van statushouders een rol, waarbij Krimpen aan den IJssel voorloopt op de huisvestingstaakstelling.

B. Samenvatting onderdeel getroffen interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren.

Om het tekort te verminderen, zijn de volgende maatregelen genomen:

- a. Streng handhaven
Door zowel preventieve als repressieve maatregelen voorkomen we onterecht verstrekte uitkeringen.
- b. Sluitende aanpak voor jongeren
We stellen voor elke jongere een plan van aanpak op om hen zo snel mogelijk onafhankelijk van bijstand te maken.
- c. Voorkomen van instroom vanuit de WW
We richten onze bemiddeling ook op mensen die binnenkort de maximale WW-uitkeringstermijn bereiken om instroom in de bijstand te voorkomen.
- d. Pilot FIP
Door cliënten frequent, intensief en persoonlijk te benaderen, stimuleren we een positieve houding ten opzichte van participatie en het aanvaarden van werk.
- e. Extra inzet op vrijwilligerswerk
We stimuleren cliënten om vrijwilligerswerk te doen om hen te activeren en voor te bereiden op regulier werk.
- f. Extra nadruk op taal
Door extra taalondersteuning vergroten we de arbeidskansen voor statushouders.
- g. Stimulering van parttime werk
We moedigen parttime werk aan om de overgang naar fulltime werk te vergemakkelijken.
- h. Intensieve samenwerking in de regio Rijnmond
Via regionale samenwerking krijgen onze cliënten toegang tot uitgebreidere faciliteiten en de regionale arbeidsmarkt. We leren ook van onze samenwerkingspartners.
- i. Extra inzet van arbeidsmakelaars voor statushouders en arbeidsbeperkten
Gezien de uitdagingen bij het helpen van deze doelgroepen, hebben we extra personeel ingezet.

C. Samenvatting onderdeel beoogd effect van de genoemde maatregelen

Het college maakt in dit onderdeel duidelijk dat dit pakket van maatregelen tezamen leidt tot tekortreductie, waarbij het effect van deze maatregelen kwantitatief dan wel kwalitatief is beschreven en inzichtelijk is gemaakt.

Met de genomen maatregelen streven we ernaar om de instroom te verminderen en vooral de uitstroom te bevorderen. Deze maatregelen blijken effectief te zijn. De uitstroom uit de bijstand is procentueel vergelijkbaar met die van onze samenwerkingspartners binnen de GR IJsselgemeenten en ligt boven het landelijk gemiddelde.

Op welke wijze is de gemeenteraad geïnformeerd door het college?

In dit onderdeel wordt het proces op hoofdpijnen beschreven hoe de raad betrokken is vanaf het moment van signalering van het tekort op het BUIG-budget en het daaropvolgend proces van bepalen en treffen van maatregelen, tot aan het moment dat de verklaring van het college voor instemming wordt voorgelegd aan de raad. Ten einde dit zo eenvoudig mogelijk te beschrijven wordt gevraagd aan te kruisen op welke momenten de raad hierbij is betrokken. Dit geschiedt d.m.v. het plaatsen van een X voor het betreffende onderdeel. Daarnaast is er ruimte voor aanvullingen.

Op welke momenten werd de raad geïnformeerd over beleid, uitvoering en sturing van de Participatiewet en meer specifiek over het tekort op de BUIG, de maatregelen en de beoogde effecten daarvan?

X	Moment in het proces
X	De kadernota, de begroting, begrotingswijzigingen
X	Jaarrekening
X	Kwartaalrapportage
X	Beleidsplannen, strategie- of koersdocumenten, plannen van aanpak of evaluaties
X	Informatie over bestandsontwikkelingen of over de voortgang van maatregelen.
X	Bijeenkomsten en/of presentaties.

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Hieronder toont het college de analyse, waaruit volgt wat de oorzaken van het tekort van de gemeente (A1) zijn. Vervolgens wordt de analyse opgenomen van het effect van getroffen maatregelen in voorgaande jaren (A2). Tot slot wordt kort beschreven welke bronnen zijn gebruikt bij de analyse (A3).

A1. Analyse van de oorzaken van het tekort van de gemeente

De ontwikkeling van het bijstandsbestand laat zien dat in 203 bij uitvoeringsorganisatie GR IJsselgemeenten een verhoging van het aantal uitkeringsdossiers gerealiseerd is (55 dossiers, ofwel 2,3%). Uitgesplitst per deelnemende gemeente blijkt dat bij alle drie de gemeenten een stijging in het aantal dossiers te zien is. Het aantal dossiers in Krimpen aan den IJssel is flink gestegen ten opzichte van voorgaande jaren waarbij er een redelijk gestage ontwikkeling is te zien.

Aantal	2019	2020	2021	2022	2023
uitkeringsdossiers					
Ontwikkeling bestand					
Capelle aan den IJssel	1.807	1.857	1.744	1.653	1.687
Krimpen aan den IJssel	459	495	485	487	506
Zuidplas	469	497	484	467	473
Totaal	2.735	2.849	2.713	2.607	2.666
IJsselgemeenten					
Instroom	596	810	689	606	677
Uitstroom	872	699	812	700	622
Saldo	-276	111	-123	-94	55
% ontwikkeling	-10,1%	4,2%	-4,8%	-3,9%	2,3%
Landelijke ontwikkeling	-4,1%	3,6%	-5,0%	-3,1%	0,9%

Er zijn in Krimpen aan den IJssel 144 huishoudens ingestroomd in de uitkering en 129 huishoudens uitgestroomd. Als de in- en uitstroom gerelateerd wordt aan de samenwerkingspartners, zien we dat Krimpen aan den IJssel met 7,5% van het gezamenlijk aantal inwoners verantwoordelijk is voor 20% van de aanvragen, 24% van de instroom en 21 % van de uitstroom.

Als we de cijfers vergelijken met de samenwerkingspartners dan zien we dat Krimpen aan den IJssel voor 18,9% verantwoordelijk is voor het totaal aantal dossiers, 23,8 % van de instroom en 18% van de uitstroom. Ten opzichte van het eigen bestand is de instroom 29,6% en de uitstroom 26.5%.

Bestandssamenstelling

In de samenstelling van het bestand van Krimpen aan den IJssel vallen een aantal kenmerken op:

- Van de 622 personen (in 506 dossiers) hebben er 136 korter dan een jaar een uitkering. 150 personen hebben een uitkering tussen één jaar en drie jaar en 336 personen langer dan drie jaar. Van die laatste groep hebben er 257 langer dan vijf jaar een uitkering.
- 145 cliënten zijn vrijgesteld van de (actieve) arbeidsverplichtingen. Dit is relatief veel, maar GR IJsselgemeenten is zorgvuldig in het formaliseren van vrijstellingen. Er zijn geen feitelijke vrijstellingen zonder formele vastlegging.
- Er zijn 188 personen ouder dan 56 jaar, en hiervan ontvangen 140 langer dan drie jaar een uitkering.
- 36 personen zijn feitelijk duurzaam arbeidsongeschikt.
- Bij 280 personen is sprake van laaggeletterdheid.

- Het gemiddelde opleidingsniveau is lager dan van cliënten van onze samenwerkingspartners. 307 cliënten hebben geen startkwalificatie.
- Het bestand omvat 233 personen die Nederlands als tweede taal hebben.
- Onder de cliënten zijn 110 statushouders.
- Aan het einde van 2023 zaten 305 cliënten in een lopend activerings- of arbeidsgericht traject.
- Het aandeel cliënten met deeltijdinkomsten is afgenomen doordat veel van deze cliënten meer uren zijn gaan werken en uitgestroomd zijn uit de uitkering.

Concluderend heeft het grootste deel van het bestand een lange afstand naar de arbeidsmarkt en zorgt het relatief grote aantal gehuwden en samenwonenden voor gemiddeld hogere uitkeringskosten.

A2. Analyse van het effect van getroffen maatregelen in voorgaande jaren

- Hoogwaardig handhaven

Het handhavingsmethodiek Hoogwaardig Handhaven (2017) is gericht op het voorkomen van onterechte instroom door goede screening en beoordeling bij de aanvraag, voorlichting, goede dienstverlening en strikte handhaving.

Inzet van handhaving heeft in de jaren voor 2022 aan de preventie-kant geleid tot het niet toekennen van een uitkering bij ongeveer gemiddeld 45% van de meldingen.

Aan de repressieve kant heeft handhaving geleid tot jaarlijks tussen 5 en 10 gevallen van uitstroom. In 2023 was de uitstroom door handhaving 5,3%. Hoogwaardig handhaven is structureel in de werkwijze verankerd.

- Sluitende aanpak jongeren

Scholen in het praktijkonderwijs en Speciaal Onderwijs worden actief benaderd om zes maanden voor uitstroom te melden welke leerlingen naar werk zullen doorstromen. Hierdoor kan tijdig worden onderzocht welke mogelijkheden geschikt zijn voor elke leerling.

Jongeren onder de 27 jaar dienen, na vaststelling van hun recht op een uitkering, eerst vier weken zelfstandig naar werk te zoeken. Uit het rapport "Bijstand op afstand" van 2019 blijkt dat na de introductie van deze zoekperiode het aantal jongeren dat een beroep deed op bijstand in Krimpen aan den IJssel sterk is afgenomen. Het percentage toegekende uitkeringen aan jongeren daalde van 68% naar 13%. Tijdens de coronacrisis werd de zoekperiode tijdelijk opgeschort en deze regel gold niet voor kwetsbare jongeren, jongeren met een arbeidsbeperking en jongeren uit de groep statushouders die onder de taakstelling huisvesting vergunninghouders vielen.

Jongeren krijgen zo snel en intensief mogelijk begeleiding naar werk of een opleiding, waarbij gebruik wordt gemaakt van toegewijde casemanagers. Wij zorgen dat voor elke jongere een plan van aanpak vastgesteld wordt om zo snel mogelijk niet afhankelijk van bijstand te zijn. Deze aanpak is gebaseerd op maatwerk en maakt onder andere gebruik van een matchingstool die helpt bij het in kaart brengen van competenties, studiekeuzes en beroepsvoorkeuren.

In 2023 is het aantal jongeren in de bijstand licht gedaald van 60 (2022) naar 58 (2023).

- **Voorkomen instroom vanuit de WW: WW@work**

Door onze bemiddeling ook te richten op ontvangers van een WW-uitkering die binnenkort de maximale uitkeringstermijn bereiken voorkomen we instroom in de bijstand. Met het UWV wordt sinds 2019 samengewerkt in het voorkomen van instroom vanuit de WW naar de bijstand. Klanten met een WW-uitkering, en een hoge kans op instroom in de bijstand, worden een half jaar voor het beëindigen van de WW door de uitvoeringsorganisatie GR IJsselgemeenten ondersteund bij het vinden van werk. Op die wijze wordt instroom in de bijstand voorkomen.

In totaal is in 2023 aan 43 WW-ontvangers ondersteuning aangeboden, 15 zijn met behulp van WW@work uitgestroomd naar werk. 28 WW-ontvangers hebben aangegeven geen ondersteuning te behoeven vanuit het project, zij hebben zelf een baan gevonden voordat het traject met WW@work is gestart of afgerond.

- **Pilot FIP aanpak, frequente intensieve persoonlijke gesprekken met een vaste casemanager.**

In 2017 is gestart met de Pilot FIP-project, waarbij frequent, intensief en persoonlijk contact met cliënten met een lange afstand tot de arbeidsmarkt onderhouden wordt. In deze aanpak vinden er minimaal 4 maal per jaar persoonlijke gesprekken plaats met een vaste casemanager. De gesprekken beperken zich niet tot de uitkering maar gaan over alle leefgebieden.

In 2017 is gestart met deelname aan de pilot FIP in samenwerking met de Erasmus Universiteit Rotterdam. In het onderzoek naar de effecten in 2019 concludeert de Erasmus universiteit dat de uitstroom naar werk niet afwijkt van de controle groep, maar dat het wel een significant verschil in sociale activatie teweeg brengt ten opzichte van de reguliere dienstverlening in de controle groep. Binnen IJsselgemeenten leidde het, in tegenstelling tot andere gemeenten niet tot meer beëindigingen doordat er geen recht bleek te bestaan op een uitkering. Casemanagers signaleerden wel dat zij onbedoelde overtredingen van de inlichtingenplicht voorkwamen.

Binnen IJsselgemeenten was er in de pilot groep, ten opzichte van de controlegroep, een verdubbeling van het aantal klanten dat actief was als vrijwilliger of mantelzorger. Ook de deelname aan trajecten was ruim twee maal hoger dan in de controlegroep, met name de deelname aan de "Van Klacht naar Kracht" trainingen was hoger.

Het effect op de tekortreductie is op korte termijn gering; de beoogde doelgroep heeft een erg lange afstand tot de arbeidsmarkt en een traject naar uitstroom is in dat geval langdurig, als uitstroom al mogelijk is. Dit soort interventies is gericht op afname van het aandeel klanten met een lange afstand tot de arbeidsmarkt en essentieel om op de langere termijn tekort reductie te bewerkstelligen.

- **Extra inzet op vrijwilligerswerk**

Door het stimuleren van vrijwilligerswerk willen we cliënten activeren en voor te bereiden op regulier werk. In 2020 is de capaciteit binnen de uitvoering uitgebreid door de aanstelling van een vrijwilligers coördinator. Daarmee wordt beoogd om meer klanten op een passende plek vrijwilligerswerk te laten doen waardoor zij een stap dichterbij komen naar werkervaringsplaatsen of re-integratietrajecten. Vrijwilligerswerk wordt met name in gezet voor klanten met een wat langere afstand tot de arbeidsmarkt. Voor sommigen onder hen zal dit het hoogst haalbare zijn en is het een vorm van tegenprestatie. Voor anderen is het een tussenstap naar een langer traject richting uitstroom. Het effect van deze inzet is dat er meer vrijwilligerswerkplaatsen beschikbaar komen die beter passen bij de ontwikkeling en mogelijkheden van de klanten. Het draagt daardoor op de korte termijn niet bij aan

een tekortreductie door uitstroom. De aanpak draagt in belangrijke mate bij aan uitstroom op de langere termijn en de daling van het aantal klanten met een lange afstand tot de arbeidsmarkt.

- **Extra inzet op taal**

Er is een verhoogde focus nodig op taalbeheersing omdat een groot deel van de klanten het Nederlands onvoldoende beheerst. Dit omvat klanten die nog bezig zijn met een inburgeringstraject en zij die wel geslaagd zijn voor het inburgeringsexamen maar toch de taal onvoldoende beheersen of terugvallen in niveau. Een klein deel van de klanten heeft moeite met de taal, ondanks dat Nederlands hun moedertaal is. Sinds 2018 wordt in samenwerking met de uitvoering van de Wet Educatie en Beroepsopleiding (WEB) gewerkt aan de inkoop en toeleiding van NT2-trajecten door bijdragen van de GR IJsselgemeenten. Klanten worden actief geïnformeerd over het lokale taalaanbod, casemanagers zijn getraind om laaggeletterdheid te herkennen, en er wordt een taalmeter gebruikt bij uitkeringsaanvragen. Bovendien is een procesmanager Taal aangesteld om de toeleiding naar taaltrajecten te bevorderen.

Ondanks deze inspanningen blijft het aandeel klanten met onvoldoende taalbeheersing hoog. Dit is deels te wijten aan de voortdurende instroom van statushouders met beperkte taalvaardigheden en deels omdat deze groep het moeilijkst uitstroomt naar werk, waardoor ze langer afhankelijk blijven van uitkeringen.

- **Extra inzet op uitstroom naar parttime werk**

Wij stimuleren parttime werk om de doorstroming naar fulltime werk gemakkelijker te maken. Er is extra ingezet op gedeeltelijke uitstroom naar parttime werk, als opstap naar volledige uitstroom, door inkomstenvrijlating op het maximaal toegestane vrij te laten bedrag en tijdsduur vast te stellen, een simpele en verkorte aanvraagperiode te hanteren voor klanten bij beëindiging van (parttime) werk en te voorzien in extra voorlichting over deze aanpak. Het beleid is geharmoniseerd voor de regio Rijnmond. De inkomsten uit parttime werk worden in mindering gebracht op de uitkeringen en meer parttime werk zorgt er daarom voor dat de gemiddelde prijs van de uitkering daalt. De prijsontwikkeling van de uitkering is echter van meer factoren afhankelijk zoals de ontwikkeling van het minimumloon en de hoogte van terugvorderingen.

De uitstroom naar parttime werk is ten opzichte van 2023 met 2,3% gedaald. Het aantal personen dat deels is uitgestroomd naar parttime werk bedraagt 28 (35 in 2022). Ook de voltijd uitstroom is licht gedaald met 1,3%. Het aantal personen dat volledig is uitgestroomd is 37 (44 in 2022).

- **Intensieve samenwerking in de regio Rijnmond in het Regionaal werkbedrijf**

Op grond van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (SUWI), werken gemeenten, het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), sociale partners en het onderwijs samen in het Regionaal Werkbedrijf Rijnmond voor de invulling van garantiebannen en dienstverlening aan werkgevers. Doel van de samenwerking is om meer mensen aan het werk te helpen en te houden. Via de regionale samenwerking hebben wij voor onze cliënten toegang tot uitgebreidere faciliteiten en de regionale arbeidsmarkt. In de samenwerking leren wij ook van onze samenwerkingspartners.

Door deze intensievere samenwerking is bijvoorbeeld de inzet op HalloWerk verhoogd. Via dit systeem kunnen klant en vacature snel aan elkaar worden gekoppeld. Daarnaast is het Leerwerkloket Rijnmond geopend. Het Leerwerkloket Rijnmond is een initiatief dat zich richt op de regio Rijnmond en biedt ondersteuning aan zowel werkzoekenden, werknemers als werkgevers op het gebied van leren en werken. Dit loket is onderdeel van een landelijk netwerk van leerwerkloketten, ook wel bekend als Leren en Werken.

De diensten van het Leerwerkloket Rijnmond omvatten onder andere advies over opleidingsmogelijkheden, carrièreplanning, om- en bijscholing, en het matchen van werkzoekenden met leerwerkplekken in diverse sectoren. Het loket werkt samen met diverse lokale partners zoals onderwijsinstellingen, overheden, UWV, en werkgeversorganisaties om loopbaanadvies en -begeleiding te bieden dat is afgestemd op de regionale arbeidsmarkt.

Het Leerwerkloket is iedere dinsdag aanwezig op het Werkplein van onze uitvoeringsorganisatie GR IJsselgemeenten om advies te geven aan werkzoekenden, werknemers en werkgevers. Hoewel het niet direct meetbaar is in hoeverre de uitstroom naar werk verband houdt met regionale samenwerking, is het duidelijk dat Krimpen aan den IJssel de steun van de regio nodig heeft om mensen met een uitkering aan werk te helpen. Vanwege de werkgelegenheidssituatie vinden meer inwoners werk buiten de gemeente dan dat inwoners van andere gemeenten in Krimpen aan den IJssel werk vinden.

- **Extra inzet arbeidsmakelaars statushouders en arbeidsbeperkten**

Omdat het aandeel statushouders en arbeidsbeperkten in het bestand toeneemt is er vanaf 2020 extra capaciteit ingezet voor de arbeidstoeleiding voor statushouders en arbeidsbeperkten in de vorm van een arbeidsmakelaar voor beide doelgroepen. Voor wat betreft statushouders zijn extra trajecten ingekocht bij de Werkclub (training, stage en coaching bij uitstroom naar werk) en bij Veldwerk, een uitzendbureau dat – onder andere- kandidaten van gemeenten met een afstand tot de arbeidsmarkt begeleid naar een baan. Het aantal statushouders in de bijstand is gedaald van 118 naar 110.

A3. Gehanteerde bronnen die bij de analyse (A1) zijn gebruikt.

- kwartaalrapportages GR IJsselgemeenten
- www.waarstaatjegemeente.nl
- UWV spanningsindicator arbeidsmarkt
- rapportage regionaal werkbedrijf Rijnmond
- overzichtsrapport ArbeidsmarktInZicht.nl
- KVK-regiodata kwartaalrapport Krimpen aan den IJssel
- Divosa Benchmark Werk en Inkomen

B. Getroffen interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke interne (B1) en externe maatregelen (B2) zijn getroffen om een bijdrage te leveren aan de verdere tekortreductie. Bij B2 wordt aan de hand van drie vragen beschreven hoe de consultatie van de externe partij of externe bron heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen.

Bij zowel B1 als B2 wordt onderscheid gemaakt of de maatregel al dan niet wordt voortgezet of nieuw is.

B1. Beschrijving getroffen interne maatregelen

Voor 2023 getroffen maatregelen, die zijn voortgezet:

- Hoogwaardig Handhaven

Inzet van handhaving heeft in de jaren voor 2022 aan de preventie-kant geleid tot het niet toekennen van een uitkering bij ongeveer gemiddeld 45% van de meldingen.

Aan de repressieve kant heeft handhaving geleid tot jaarlijks tussen 5 en 10 gevallen van uitstroom. In 2023 was de uitstroom door handhaving 5,3%. Hoogwaardig handhaven is structureel in de werkwijze verankerd.

- Sluitende aanpak jongeren

In 2023 is het aantal jongeren in de bijstand licht gedaald van 60 (2022) naar 58 (2023). De aantal jongeren in de bijstand zien we gedurende het jaar fluctueren en heeft te maken met de perioden waarin een jongere met een opleiding kan beginnen. Daarnaast zien we een grotere mate van (psychische) problematiek bij jongeren en dat heeft effect op de toeleiding naar studie of arbeid.

- Extra inzet vrijwilligerswerk

In 2022 hebben 69 cliënten vrijwilligerswerk verricht.

- Extra inzet op taal

Voor 60 cliënten is extra ingezet op taalontwikkeling. Hoewel er geen meetbaar uitstroomresultaat is, zal dit de kans op uitstroom wel verhogen.

- Extra inzet op parttime werk

In 2023 hadden 28 cliënten inkomen uit parttime arbeid.

- Extra inzet arbeidsmakelaars statushouders en arbeidsbeperkten

In 2023 zijn veel extra trajecten ingezet om statushouders en arbeidsbeperkten aan werk te helpen. Zo is het aantal banen in het kader van de banenafpraak toegenomen met 20. Bij statushouders is het effect merkbaar van de inhaalslag die gedaan is bij de huisvesting van statushouders, alsook van de toenemende taakstelling. Eind 2023 zijn er 110 statushouders in de bijstand.

De ingezette maatregelen zijn vooral gericht op het bevorderen van uitstroom uit de uitkering. Wanneer sec naar de uitstroom gekeken wordt, kan vastgesteld worden dat die ondanks de bestandssamenstelling en de slechte arbeidsmarktsituatie meegaat in de landelijke trend. Wij slagen er ook goed in om de uitstroom naar werk duurzaam te realiseren. De benchmark geeft aan dat het terugkeerpercentage lager

is dan gemiddeld bij andere gemeenten. Dat rechtvaardigt de conclusie dat de ingezette maatregelen effect hebben, maar helaas onvoldoende om de gevolgen van het vestigingsoverschot van nieuwe uitkeringsgerechtigden ongedaan te maken.

Maatregelen die na evaluatie niet meer worden voortgezet:

In de aanvraag voor een vangnetuitkering over 2021 is reeds aangegeven dat de volgende maatregelen niet voortgezet worden:

- aanpassing van de dienstverlening i.v.m. Covid-19
- eenmalig extra klanttevredenheidsonderzoek

Maatregelen die nieuw zijn getroffen:

- **Mijn Inkomen**

Sinds 2023 wordt gewerkt met het platform Mijn Inkomen. Een systeem waarbij een cliënt kan inloggen met DigiD en op die manier zijn of haar gegevens kan bekijken en wijzigingen kan doorgeven. Door aan te sluiten bij dit platform beogen we een nog betere informatieverstrekking naar onze cliënten toe. In Mijn Inkomen vinden zij veel informatie zoals:

- Uitkeringsspecificaties
- Jaaropgaven
- Vakantiegeld
- Schulden bij Sociale Zaken
- Contactpersonen zoals zijn of haar casemanager

Vanzelfsprekend houden we de reguliere dienstverlening zoals telefonisch/per afspraak en inloopsprekuren beschikbaar voor cliënten die beperkt digitaal vaardig zijn.

- **Leerwerkloket Rijnmond**

Sinds augustus 2023 is het Leerwerkloket iedere dinsdag aanwezig op het Werkplein van IJsselgemeenten. Het Werkplein helpt werkzoekenden/cliënten vanuit de Participatiewet bij het vinden van een betaalde baan. Het Leerwerkloket is een onderdeel van de versterking van de regionale samenwerking. Het Leerwerkloket Rijnmond is een initiatief dat zich richt op de regio Rijnmond en biedt ondersteuning aan zowel werkzoekenden, werknemers als werkgevers op het gebied van leren en werken. Dit loket is onderdeel van een landelijk netwerk van leerwerkloketten, ook wel bekend als Leren en Werken.

De diensten van het Leerwerkloket Rijnmond omvatten onder andere advies over opleidingsmogelijkheden, carrièreplanning, om- en bijscholing, en het matchen van werkzoekenden met leerwerkplekken in diverse sectoren. Het loket werkt samen met diverse lokale partners zoals onderwijsinstellingen, overheden, UWV, en werkgeversorganisaties om loopbaanadvies en -begeleiding te bieden dat is afgestemd op de regionale arbeidsmarkt. Met de aanwezigheid van het Leerwerkloket binnen ons samenwerkingsverband van IJsselgemeenten beogen we een sterkere samenwerking met de regio om cliënten vanuit de Participatiewet naar werk te begeleiden en op die manier uitstroom te realiseren.

B2. Beschrijving getroffen externe maatregelen

Elke getroffen maatregel wordt beschreven met de naam van de maatregel, een omschrijving van de maatregel en gevolgd door de antwoorden op elk van de volgende drie vragen t.a.v. die maatregel:

- a) Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?
- b) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?
- c) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?

Maatregelen die in voorgaande jaren zijn getroffen en zijn voortgezet

- FIP-Aanpak

De FIP aanpak is een aanpak waarbij frequent, intensief en persoonlijk contact met cliënten, met een lange afstand tot de arbeidsmarkt, onderhouden wordt. In deze aanpak vinden er minimaal 4 maal per jaar persoonlijke gesprekken plaats met een vaste casemanager. De gesprekken beperken zich niet tot de uitkering maar gaan over alle leefgebieden.

Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?

De FIP-methode is ontwikkeld in de samenwerking tussen Hoogleraar Menno Fenger (Erasmus Universiteit Rotterdam) en SV Land Specialisten Sociale Zekerheid. Menno Fenger testte de FIP-methode vanaf 2013 in de gemeenten Brabantse Wal (Bergen op Zoom) en Oegstgeest.

Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?

Uit het onderzoek naar aanleiding van de uitvoering van de FIP methode bleek dat bij een minimum van 4 gesprekken per jaar met een vaste casemanager en waarbij er minimaal op 6 leefgebieden gesproken werd, de participatie onder de deelnemers verdubbelde. Bovendien werd fraude achterhaald en onbedoelde fraude voorkomen. De aanpak heeft daarmee een toegevoegde waarde bij het bevorderen van activering en participatie en vormt een eerste stap naar re-integratie. Mogelijk leidt het zelfs tot het verminderen van (onbedoelde) fraude.

Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?

Na voorbereidend onderzoek is in 2018 gestart met een pilot binnen onze GR IJsselgemeenten. De pilot van de FIP-methode (Frequent Intensief en Persoonlijk contact) is in 2019 geëvalueerd. De resultaten waren conform de resultaten uit de eerdere onderzoeken in andere gemeenten. Medio 2020 is er extra capaciteit gerealiseerd voor deze aanpak. Gezien de resultaten en het grote aandeel van klanten met een lange afstand tot de arbeidsmarkt is de aanpak voortgezet en uitgebreid in 2021 en 2022. De capaciteit voor de FIP aanpak is daarbij verdubbeld naar 2 fte voor de GR IJsselgemeenten.

- Voorkomen instroom vanuit de WW: WW@work

Met het UWV wordt sinds 2019 samengewerkt in het voorkomen van instroom vanuit de WW naar de bijstand. Klanten met een WW uitkering met een hoge kans op instroom in de bijstand worden een half jaar voor het beëindigen van de WW door de uitvoeringsorganisatie IJsselgemeenten ondersteund bij het vinden van werk. Op die wijze wordt instroom in de bijstand voorkomen.

Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?
De gemeente Rotterdam is eind 2016 gestart met de aanpak WW@work en werd daarbij geïnspireerd door de gemeente Den Bosch die deze werkwijze al eerder invoerde.

Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?
Door tijdig ondersteuning te bieden wordt de afstand naar de arbeidsmarkt niet onnodig lang en wordt instroom in de bijstand tegengegaan.

Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?
Het aantal WW-uitkeringen in de regio Rijnmond is in 2023 gestegen. Landelijk is ook het beeld dat een stijging is ingezet. Ook in Krimpen aan den IJssel leidt dit tot een toename van het aantal WW-uitkeringen. De aanpak WW@work is in 2019 ingevoerd en gecontinueerd in 2020, 2021, 2022 en 2023. In totaal is in 2023 aan 43 WW-ontvangers ondersteuning aangeboden, 15 zijn met behulp van WW@work uitgestroomd naar werk. De doorstroom vanuit de WW naar de bijstand blijft nog relatief beperkt. Het blijft echter mogelijk dat we nog een toename van deze doorstroom krijgen in de toekomst. Een reguliere WW-uitkering kan immers een maximale duur van twee jaar hebben, waardoor een stijging vertraagd doorwerkt in de Participatiewet.

- Extra inzet op uitstroom naar parttime werk

Veel mensen die vanuit een uitkering willen gaan werken durven die stap niet te zetten. Zij hebben de zekerheid van een stabiel inkomen, vaste begeleiding of een veilige weg nodig. Simpel Switchen wil de drempels om aan het werk te gaan wegnemen en het mensen makkelijker maken om een stapje terug te doen als het even niet lukt.

Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?
Sinds 2019 zijn het ministerie van Sociale Zaken, Divosa en vele gemeenten in de uitvoering aan de slag met Simpel Switchen. Ook IJsselgemeenten heeft deelgenomen aan informatiebijeenkomsten. In de regio Rotterdam is in de samenwerking in het Werkbedrijf Regio Rijnmond deze methode verkend en geharmoniseerd voor de regio.

Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?
Uitstroom naar parttime werk reduceert de prijs van de uitkering en daarmee de BUIG uitgaven. Bovendien vergroot het de kans op definitieve uitstroom voor de klant. Het was bekend dat parttime werk, of uitstroom naar tijdelijk werk, voor de klant veel onzekerheden en administratieve last meebrengt. Door die lasten zo veel mogelijk weg te nemen en door werken financieel aantrekkelijker maken zijn klanten eerder gemotiveerd.

Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?
Er is extra ingezet op gedeeltelijke uitstroom naar parttime werk als opstap naar gehele uitstroom. Onder andere door inkomstenvrijlating op het maximaal toegestane vrij te laten bedrag en tijdsduur vast te stellen, een simpele, verkorte, aanvraagperiode te hanteren voor klanten bij beëindiging van (parttime) werk en te voorzien in extra voorlichting over deze aanpak. Het beleid is geharmoniseerd voor de regio Rijnmond. Deze aanpak leidde tot hogere percentages parttime werk: van 6,7 % in 2018 naar 8,7 % in 2019. In 2020 zakte het percentage naar 3,6 % als gevolg van de coronacrisis maar in 2021 was er sprake van een snelle stijging van 4,2 % naar 8,4 % in het eerste kwartaal. De uitstroom naar parttime werk is ten opzichte van 2023 met 2,3% gedaald. Het aantal personen dat deels is uitgestroomd naar parttime werk bedraagt 28 (35 in 2022). Ook de voltijd

uitstroom is licht gedaald met 1,3%. Het aantal personen dat volledig is uitgestroomd is 37 (44 in 2022). Dit heeft ten opzichte van 2022 ook geleid tot een hogere prijs per uitkering.

- **Intensieve samenwerking in de regio Rijnmond**

Op grond van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (SUWI), werken gemeenten, het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), sociale partners en het onderwijs samen in het Regionaal Werkbedrijf Rijnmond voor de invulling van garantiebanen en dienstverlening aan werkgevers. Doel van de samenwerking is om meer mensen aan het werk te helpen en te houden. De samenwerking is eind 2014 geformaliseerd door ondertekening van een intentieverklaring. Eind 2021 is deze vervangen door een samenwerkingsovereenkomst als gevolg van de wijzigingen in de Wet SUWI. De uitvoering is belegd bij het Werkgeversservicepunt. De deelnemende gemeenten leveren capaciteit voor de uitvoering.

Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?

De samenwerking is wettelijk bepaald in de wet SUWI, de vorm die de samenwerking heeft was echter tot de aanpassing in de wet per 2022 per regio verschillend. De samenwerking in de regio Rijnmond heeft de laatste jaren een sterke ontwikkeling doorgemaakt. Vanwege de intensieve samenwerking met het onderwijs, werkgeversorganisaties, het UWV en gemeenten zien wij de samenwerking als een externe maatregel.

Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?

De samenwerking is steeds intensiever geworden en organisatorisch doorontwikkeld. Dat levert een gestructureerde en constante input vanuit verschillende actoren en hun netwerk op mogelijke interventie binnen de vastgestelde ontwikkelthema's. De samenwerking is onmisbaar voor de ontsluiting van de regionale arbeidsmarkt en een goede werkgeversdienstverlening. De samenwerking zorgt er bovendien voor dat er korte lijnen zijn voor deelname aan, of het leren van, pilots.

Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?

Evenals in voorgaande jaren zijn acties uitgevoerd op de thema's Harmonisatie, Transparantie, Matching en Social Return on Investment. Voor Social Return is in 2023 nieuw regionaal beleid vastgesteld. Hoewel niet direct aanwijsbaar is hoeveel van de uitstroom naar arbeid samenhangt met regionale samenwerking is duidelijk dat Krimpen aan den IJssel de regio nodig heeft om uitkeringsgerechtigden aan werk te helpen. Gezien de werkgelegenheidssituatie vinden meer inwoners werk buiten de gemeente dan inwoners van andere gemeenten in Krimpen aan den IJssel werk vinden.

Maatregelen die na evaluatie niet meer worden voortgezet

Geen.

Maatregelen die nieuw zijn getroffen

- **Mijn Inkomen**

Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?

IJsselgemeenten heeft vanuit hun rol geïnformeerd bij diverse gemeenten over het gebruik van Mijn Inkomen. Door de positieve reacties vanuit gemeenten en hun inwoners is de keus gemaakt om hier ook mee te werken.

Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?

Vanuit inwoners is men over het algemeen positief over de werking van Mijn Inkomen. Daarnaast is er nog steeds sprake van reguliere dienstverlening voor inwoners die beperkt digitaal vaardig zijn. Inwoners

ervaren Mijn Inkomen als een prettig en overzichtelijk platform waarbij men snel inzage heeft in informatie over zijn of haar uitkering.

Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?
De dienstverlening wordt ervaren als transparanter en duidelijker. Daarnaast zorgt dit voor een efficiëntere bedrijfsvoering. Cliënten zijn sneller op de hoogte van betalingen en overige informatie.

- **Leerwerkloket Rijnmond**

Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?
Het Leerwerkloket Rijnmond is ontstaan als onderdeel van het landelijke initiatief "Leren en Werken". Dit initiatief is opgezet om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te verbeteren en om mensen te ondersteunen bij hun loopbaanontwikkeling. Het Leerwerkloket Rijnmond is specifiek opgericht om de regio Rijnmond te bedienen en omvat samenwerkingsverbanden tussen verschillende lokale partners, waaronder onderwijsinstellingen, werkgevers, overheidsinstanties en andere relevante organisaties. Sinds 2023 is het Leerwerkloket ook sterker en fysiek aanwezig binnen het Werkplein van IJsselgemeenten.

Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?
Door de aanwezigheid van het Leerwerkloket zijn we nog sterker betrokken bij initiatieven en mogelijkheden die er zijn op het gebied van werk en onderwijs voor cliënten uit de Participatiewet. Leerwerkloket biedt loopbaanadvies en begeleiding, matching met vacatures, samenwerking met lokale partners. Door de nauwe samenwerking met het Leerwerkloket is er een grotere inzet op begeleiding naar arbeid.

Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?
Het Leerwerkloket is sinds augustus 2023 fysiek aanwezig op een locatie van IJsselgemeenten, het Werkplein, waar cliënten en werkzoekenden naar werk worden begeleid. Dit zorgt voor kortere lijnen tussen samenwerkingspartners binnen de regio.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de *verdere* tekortreductie (C1). Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect. Ook wordt aangegeven hoe het effect van de maatregelen zal worden gemonitord (C3).

Het effect van de maatregel wordt zoveel mogelijk gekwantificeerd (C1). In bepaalde gevallen is het kwantificeren van het effect van maatregelen slecht of niet mogelijk. In die gevallen wordt kort toegelicht waarom alleen een kwalificering van het effect van de maatregel mogelijk is (C2).

C1. Beoogd effect van de getroffen maatregelen op de verdere tekortreductie.

- Hoogwaardig Handhaven

Maximaal 60% van de aanvragen leidt tot toekenning van de uitkering

Op basis van de resultaten is het aannemelijk dat een groot gedeelte van de aanvragen niet leidt tot het toekennen van een bijstandsuitkering vanwege een voorliggende voorziening, inkomsten of andere oorzaken.

Minimaal 50% van de handhavingsonderzoeken leidt tot terugvordering

Door deze indicator is er blijvend aandacht voor een gedegen voorbereiding op basis van voldoende signalen. Het zorgt er voor dat de onderzoeken ook bijdragen aan de beheersing van de prijs van de uitkering

- Sluitende aanpak jongeren

Wij willen het bestandsaandeel van jongeren tot 27 jaar beperken tot maximaal 7%.

- WW@WORK

Wij willen dat 9 inwoners van Krimpen aan den IJssel door onze bemiddeling doorstromen vanuit de WW naar Werk.

- Extra inzet vrijwilligerswerk

Meer klanten stijgen een trede op de participatieladder. Wij verwachten dat jaarlijks 50 tot 60 cliënten uit Krimpen aan den IJssel een stapje op de participatieladder kunnen maken.

- Extra inzet op taal

Vanaf 2018 wordt extra inzet gepleegd op taalontwikkeling middels een verbinding naar de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (NT-2 trajecten). Er is geen meetbaar uitstroomresultaat in die zin dat het aandeel cliënten met onvoldoende taalbeheersing niet daalt. Dat is echter wel verklaarbaar, omdat er door de instroom van statushouders nieuwe cliënten met onvoldoende taalbeheersing in het bestand worden opgenomen en omdat deze cliëntengroep niet gemakkelijk uitstroomt.

- Extra inzet op parttime werk

Door extra inzet op parttime werk proberen wij het percentage deeltijdwerkers naar 10% te brengen. Deeltijdwerk helpt de betreffende cliënten om uiteindelijk de stap naar fulltime werk te zetten en is gunstig voor de gemiddelde kostprijs van een uitkering.

C2. Toelichting indien deze effecten niet kunnen worden gekwantificeerd.

- FIP Aanpak

Stijging op de participatieladder door bijvoorbeeld vrijwilligerswerk of mantelzorg, is niet te kwantificeren als reductie van het tekort. De weg naar uitstroom is nog erg lang voor deze klanten waarbij er verschillende andere factoren van invloed zijn op de uiteindelijke uitstroom. Toch is deze aanpak aan te raden omdat het aandeel van het bestand met een lange afstand tot de arbeidsmarkt groot is een aanpak niet achterwege kan blijven om dit aandeel te laten dalen.

- Intensieve samenwerking regio Rijnmond

De effecten daarvan op de tekortreductie zijn lastig te meten. Niet alleen omdat de samenwerking zich uitstrekt over verschillende terreinen maar ook omdat de rapportage van de regio gericht is op regionale effecten en, voor bijvoorbeeld de Leerwerkakkoorden, nog in ontwikkeling is.

- Extra inzet arbeidsmakelaars voor statushouders en arbeidsbeperkten

Vanaf 2020 wordt er extra inzet gepleegd en worden er extra trajecten ingekocht. Door structurele instroom van nieuwe statushouders en door de combinatie met andere re-integratie instrumenten is het extra uitstroomresultaat niet kwantificeerbaar. Voor arbeidsbeperkten willen wij zoveel mogelijk (beschut) werk realiseren met inzet van loonkostensubsidie.

C3. De wijze waarop het effect van de maatregelen wordt gemonitord.

Wij monitoren het effect van de maatregelen via:

- het jaarplan van de GR IJsselgemeenten
- de kwartaalrapportages van GR IJsselgemeenten
- het jaarverslag van GR IJsselgemeenten
- het uitvoeringsplan Regionaal Werkbedrijf Rijnmond
- Wij informeren de raad door toezending van alle genoemde documenten

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). Omdat de financiering van de bijstand via de gemeenten verloopt, ligt het ook in de lijn dat de colleges en raden van gemeenten de aanvraag opstellen/indienen. De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris. De ondertekening is volledig indien de naam van de gemeente en de naam van de ondertekenaar zijn ingevuld, de datum is ingevuld en de handtekening is gezet.

De verklaring is slechts geldig indien dit door middel van het door de minister van SZW ter beschikking gestelde aanvraagformulier wordt aangeboden aan de raad.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Krimpen aan den IJssel verklaart dat het voor 15 augustus 2024 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

Datum:

De loco-secretaris,

Naam van de ondertekenaar: mr. drs. A.E. Bosker

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar: J.J. Luteijn

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. De instemming is pas geldig indien de verklaring aan de raad is aangeboden in de vorm van het door de minister vastgestelde aanvraagformulier.

De gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college. Daarmee bevestigt de gemeenteraad dat het college:

1. voldoende duidelijk heeft gemaakt wat de oorzaken zijn van het tekort;
2. voldoende duidelijk heeft gemaakt dat het pakket van maatregelen effectief is om de geschetste problemen aan te pakken, binnen de mogelijkheden die de gemeente heeft;
3. voldoende duidelijk heeft gemaakt dat dit pakket van maatregelen, voor zo ver door de gemeente beïnvloedbaar is, leidt tot een beoogde tekortreductie. Daarbij wordt het effect van deze maatregelen kwantitatief dan wel kwalitatief inzichtelijk gemaakt.

Op welke wijze is de gemeenteraad geïnformeerd door het college?

Voorafgaand aan, het hiervoor opgenomen onderdeel A. Analyse, is door het college het proces op hoofdlijnen beschreven hoe de raad betrokken is: vanaf het moment van signalering van het tekort op het BUIG-budget en het daarop volgend proces van bepalen en treffen van maatregelen, tot aan het moment dat de verklaring van het college voor instemming wordt voorgelegd aan de raad.

Hieronder is er ruimte voor de gemeenteraad voor aanvullingen op het genoemde overzicht.

Samenvatting van de opvattingen van de gemeenteraad

In de samenvatting van de opvattingen van de gemeenteraad staat op hoofdlijnen op welke onderwerpen de raad heeft gereageerd op de verklaring van het college. De onderdelen van de verklaring zijn vaak al eerder in de raad besproken. Het gaat dus om het gehele proces vanaf de signalering van het tekort. Verder betreft het hier alleen onderwerpen die in de raadsbesluiten zijn opgenomen, die afwijkend zijn van het raadsvoorstel.

Om de beschrijving zo eenvoudig mogelijk te houden wordt gebruik gemaakt van een checklist die kan worden aangevuld. Het verzoek is om aan te kruisen welke onderwerpen in de raadsbesluiten zijn opgenomen. Dit geschiedt d.m.v. het plaatsen van een X voor de betreffende onderdelen. Daarnaast is er ruimte voor aanvullingen.

X	Typering van de reacties die in de raadsbesluiten zijn opgenomen gedurende het gehele proces
	Expliciet goedkeurend, waardering over analyse en maatregelen uitgesproken
X	Impliciet goedkeurend, is behandeld als hamerstuk
	Afkeurend en gevraagd het plan te herzien
	Verzoek om onderdelen van de globale analyse te herzien of aan te vullen
X	Verzoek om bepaalde maatregelen te schrappen of aanvullend maatregelen te treffen.
	Verzoek om het tempo van invoering en/of uitvoering van maatregelen te versnellen.
	Verzoek om extra informatie over maatregelen
	Verzoek om meer informatie t.a.v. de beoogde effecten van maatregelen
	Verzoek om gerealiseerde effecten te monitoren en terug te koppelen
	Motie om een andere beleidsmaatregel te treffen

Ondertekening

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient voor het moment van indiening van het verzoek zijn instemming te hebben gegeven. De aanvraag dient uiterlijk 15 augustus 2024 door de Toetsingscommissie te zijn ontvangen.

De gemeenteraad van de gemeente Krimpen aan den IJssel stemt in met de onder 1 afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Ondertekening in dit formulier is een vormvereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen. De ondertekening is volledig indien de naam van de gemeente en de naam van de ondertekenaars zijn ingevuld, de datum is ingevuld en de handtekeningen zijn gezet.

Met de ondertekening gaat de gemeenteraad akkoord met de beschrijving van de wijze waarop hij is geïnformeerd door het college en met de weergave van de samenvatting van de opvattingen van de gemeenteraad.

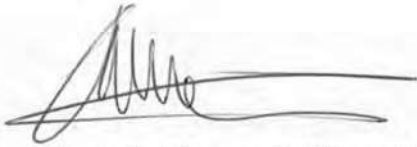
Datum:

De voorzitter,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized loop at the top, followed by a horizontal line that curves downwards at both ends, and a smaller, more intricate signature below it.

Naam van de ondertekenaar: J.J. Luteijn

De griffier,

A handwritten signature in black ink, featuring a series of sharp, upward-pointing peaks followed by a long, horizontal line that ends in a small hook.

Naam van de ondertekenaar: O. Vliegthart

Toelichting op het aanvraagformulier bij het uitgebreide verzoek voor de ambtelijke ondersteuning van het college

Voor de juistheid en de beoordeling van de aanvraag is het niet toegestaan dat u het format van de pagina's met de vragen en ondertekening aanpast.

U vindt in deze toelichting

- Hoe verloopt de aanvraagprocedure?
- Waarom zijn er twee versies van dit formulier?
- Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?
- Waarom is er een samenvatting in het aanvraagformulier opgenomen?
- Waarom is er een procesvraag in het aanvraagformulier opgenomen over de wisselwerking tussen het college en de gemeenteraad?
- Hoe uitgebreid moet het aanvraagformulier worden ingevuld en is hier een extern bureau bij nodig?
- Toelichting per vraag
- Wet- en regelgeving, relatie met Sisa verantwoording
- Ondersteuning vanuit Divosa
- Toelichting op begrip 'externe maatregel' en voorbeeld van goede beantwoording

Op de website www.toetsingscommissievp.nl kunt u meer informatie vinden over de vangnetuitkering.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2023 dient uiterlijk op 15 augustus 2024 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken, die na 15 augustus 2024 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Waarom zijn er twee versies van dit formulier?

Van dit formulier bestaan twee versies: 'basisverzoek' en 'uitgebreid verzoek'. Tussen een 'basisverzoek' en een 'uitgebreid verzoek' zijn inhoudelijke verschillen. De versie die u moet gebruiken is afhankelijk van het volgende:

- indien uw gemeente zowel over 2021 als over 2022 geen vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'basisverzoek'.
- indien uw gemeente over 2021 en/of over 2022 wel een vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'uitgebreid verzoek'.

De tool op de website ondersteunt u bij het aanvraagproces: "Tool toegang, berekening en keuze formulier vangnetuitkering Participatiewet"

Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?

De vangnetaanvraag bestaat uit twee gedeelten:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

In gedeelte 1 licht het college toe wat de analyse is van oorzaken van het tekort (onderdeel A), wat de maatregelen zijn gericht op tekortreductie (onderdeel B) en wat het beoogd effect is van de maatregelen op de tekortreductie (onderdeel C). Onderdeel D betreft de verklaring van het college en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag kunt u het antwoord invoegen.

Om te verduidelijken wat de commissie van u verwacht, staan er verschillende tussenkopjes. U kunt eventueel tabellen of grafieken invoegen. U kunt aangegeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag. Hieronder wordt per vraag aangegeven wat verwacht wordt van de beantwoording.

Daarna dient in gedeelte 2 de gemeenteraad te tekenen voor zijn instemming met de verklaring van het college. Dit mag niet worden vervangen door het in- of toevoegen van een gemeenteraadbesluit.

Waarom is er een samenvatting in het aanvraagformulier opgenomen?

Uit het onderzoek naar de rol van de gemeenteraad is duidelijk geworden dat raadsleden behoefte hebben aan beknopte informatie op hoofdlijnen, zodat de rol van de gemeenteraad om in te stemmen met de verklaring van het college beter uitvoerbaar wordt.

Waarom is er een procesvraag in het aanvraagformulier opgenomen over de wisselwerking tussen het college en de gemeenteraad?

In het aanvraagformulier is de volgende vraag opgenomen: 'op welke wijze is de gemeenteraad geïnformeerd door het college?' Onder deze vraag is een korte checklist opgenomen met een zestal punten die kunnen worden aangevuld.

Vanaf de invoering van de vangnetuitkering in 2015 heeft de gemeenteraad een inhoudelijk-beoordelende ten aanzien van de vangnetuitkering; deze rol lag voorheen bij de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Uit een onderzoek door de Toetsingscommissie bleek dat gemeenteraden slechts beperkt de vangnetaanvragen inhoudelijk beoordeelden. De beantwoording van de procesvraag geeft inzicht in de mate waarin de raad is betrokken bij de processtappen van signalering tot reductie van het tekort.

Hoe uitgebreid moet het aanvraagformulier worden ingevuld en is hier een extern bureau bij nodig?

Het uitgangspunt van de aanvraag van de vangnetuitkering is dat elke gemeente – ongeacht het aantal inwoners – zelfstandig de aanvraag moet kunnen voorbereiden en indienen. Dat houdt in dat alleen het opstellen van de aanvraag geen reden is om een extern bureau te betrekken. Daarbij wordt benadrukt dat het aan het lokale bestuur is hoe uitgebreid de vragen in het aanvraagformulier worden beantwoord, mits deze vragen duidelijk worden beantwoord. De beantwoording van de vragen in het aanvraagformulier is verplicht. Dat geldt niet voor de suggesties in de onderstaande toelichting. Op de pagina 'beoordeling en advisering' over de VU 2023 wordt een en ander verder toegelicht.

Toelichting per vraag

Het college van de tekortgemeente verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Alle vragen moeten worden beantwoord. Hieronder staat een toelichting bij vraag A, B en C. Hieronder staan suggesties bij vraag A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld.

Onderdeel A

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt een analyse van de oorzaken van het tekort beschreven (**onderdeel A1**). Hieronder wordt verstaan: 'een analyse van de ontwikkeling van de uitgaven en de oorzaken daarvan.' Deze analyse dient specifiek in te gaan op de situatie in de eigen gemeente en/of de eigen arbeidsmarktregio. De analyse dient cijfermatig te worden onderbouwd, zodat duidelijk is op basis van welke cijfers de conclusies over de oorzaken worden getrokken, anders wordt niet voldaan aan het vereiste.

Hierdoor krijgt de gemeenteraad voldoende inzicht in de analyse waarop de verklaring van het college is gebaseerd. Daarnaast geeft de analyse andere gemeenten inzicht in de oorzaken van het tekort en de inspanningen van de gemeente om dit tekort te beperken. Navolgbaarheid is van belang met het oog op de onderlinge solidariteit tussen gemeenten en dit kan andere gemeenten ook helpen om lering uit te trekken.

Geef bij **onderdeel A2** een analyse van het effect van maatregelen die zijn getroffen in voorgaande jaren. Bij voorgaande jaren gaat het vooral om de afgelopen drie jaar en vooral het afgelopen jaar. Het belangrijkste punt is dat als uit de analyse blijkt dat bepaalde maatregelen een beperkt of geen effect hebben dat dit voor het college een reden kan zijn om de maatregel te heroverwegen en niet langer mee te nemen bij het pakket te treffen maatregelen voor het lopende jaar en volgende jaren.

Geef bij **onderdeel A3** een korte algemene beschrijving van de gehanteerde bronnen die bij de analyse (A1) zijn gebruikt. Onder bronnen kan worden verstaan: gemeentelijke gegevens en analyses; gemeentelijke beleidsdocumenten waarin analyses zijn opgenomen; benchmarks van de gemeente in relatie tot andere gemeenten; de informatie en analyse uit de SEO-tool gebaseerd op de informatie uit het verdeelmodel; UWV-rapportages; onderzoeksrapporten et cetera. Het is nadrukkelijk de bedoeling om deze beschrijving op hoofdlijnen te houden. Het is dus niet wenselijk of noodzakelijk om per oorzaak of maatregel de gehanteerde bronnen aan te geven.

Suggesties bij de beantwoording van A

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft signaleerd dat opnieuw een tekort zou ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij ook gebruik maken van de rekentool Participatiewet 2023⁴ en/of de Benchmark van Divosa⁵.
- U kunt nagaan wat de eventuele gevolgen van de Coronacrisis zijn en wat dit betekent voor de verschillende oorzaken van het tekort, zoals deze worden beschreven in de analyse.

Onderdeel B

Inleiding

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn getroffen om een bijdrage te leveren aan de verdere reductie van het tekort.

Bij onderdeel A2 is een analyse gegeven van de bijdrage van de maatregelen in voorgaande jaren aan de reductie van het tekort.

Bij B worden de uitkomsten van deze analyse expliciet meegenomen en vertaald naar de maatregelen. Dat houdt in dat als blijkt dat het effect van sommige maatregelen (sterk) achterblijft bij de verwachtingen, dat de betreffende maatregelen dan niet terugkomen in de maatregelen voor dit jaar.

⁴ <https://atlasresearch.shinyapps.io/rekentool-bijstandsverdeelmodel/>

⁵ www.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark

Andersom als er sprake is van een grote bijdrage van bepaalde maatregelen, ligt het voor de hand deze maatregelen, waar nodig en mogelijk, te intensiveren. Het is de bedoeling om dit onderdeel op hoofdlijnen te beschrijven en alleen waar nodig en mogelijk van gedetailleerde informatie te voorzien.

Onderdeel B bestaat uit:

- B1. Beschrijf de getroffen interne maatregelen onder B1.
Onder interne maatregelen worden alle getroffen maatregelen verstaan die niet tot stand zijn gekomen door externe consultatie, maar door de gemeente zelf.
- B2. Beschrijf de getroffen externe maatregelen, waarbij ook wordt beschreven hoe de consultatie van de externe partij of externe 'schriftelijke' informatie heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen.

En per onderdeel (interne c.q. externe maatregelen) zijn er drie sub kopjes gemaakt waaronder de maatregelen kunnen worden toegevoegd:

- Voor 2023 getroffen maatregelen, die dit jaar zijn voortgezet;
- Maatregelen die na evaluatie niet meer worden voortgezet dit jaar;
- Maatregelen die nieuw zijn getroffen dit jaar.

Daarmee wordt expliciet de reguliere P&C-cyclus doorlopen: er wordt nagegaan wat het daadwerkelijk effect is van de getroffen maatregel afgelopen jaar, vervolgens wordt afgewogen of met die maatregel wordt doorgedaan of niet. Vervolgens wordt ingeschat welke extra maatregelen nodig zijn en wat de effecten zijn van alle maatregelen tezamen en tot slot wordt gevolgd wat de daadwerkelijke effecten zijn van de getroffen maatregelen.

Hieronder staat toegelicht wat wordt bedoeld met 'getroffen externe maatregelen'.

Wat wordt verwacht van de beschrijving van de getroffen externe maatregelen?

Van het college wordt verwacht duidelijk te beschrijven hoe externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen. Omschrijf hoe een externe maatregel tot stand is gekomen. Hieruit moet blijken dat het college actief externe consultatie heeft verricht om te komen tot deze externe maatregel en hoe dit heeft geleid tot het treffen van de externe maatregel(en) voorafgaand aan het moment van indiening door het college.

Beschrijving getroffen externe maatregelen

Per getroffen maatregel dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

Naam van de maatregel, gevolgd door de antwoorden op de volgende drie vragen:

- a) Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?

- b) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?
- c) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?

Alle drie de vragen dienen te zijn beantwoord, zodat een duidelijk inzicht wordt geboden dat hier sprake is van 'externe maatregel(en)'. Onderaan dit formulier staat in de **bijlage** een verdere toelichting op deze vragen en een voorbeeld van een duidelijke beschrijving.

Suggesties bij de beantwoording van B

- U kunt waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen aangeven.
- U kunt bij de getroffen maatregelen aangeven welke overwegingen hebben geleid tot het treffen van deze maatregelen en welke bronnen bij die afwegingen zijn gebruikt.
- U kunt bij het antwoord aangeven of gebruik gemaakt is van de volgende tool(s):
 - de rekentool SEO;
 - de benchmark Divosa;
 - de tool "informatie over eerdere aanvragen", te vinden via de gelijknamige pagina "Informatie over eerdere aanvragen". Met deze tool kunnen aan de hand van kenmerken van gemeenten (grootteklasse, omvang tekort en arbeidsmarktregio) vergelijkbare gemeenten worden gevonden, waarbij direct zichtbaar wordt welke maatregelen deze gemeenten hebben getroffen. Dit kan nuttig zijn bij het oriënteren op de externe maatregelen.
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan en waaraan uw gemeente een extra bijdrage levert. In het geval van externe maatregelen dient ook sprake te zijn van externe consultatie.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten met de andere onderdelen in het sociale domein benoemen.
- U kunt nagaan wat de eventuele gevolgen van de Coronacrisis zijn, welke maatregelen de gemeente om die reden minder, anders of extra heeft getroffen.

Onderdeel C

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de verdere tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect (C1).

Het effect van de maatregel wordt zoveel mogelijk gekwantificeerd en wordt dus zoveel mogelijk cijfermatig onderbouwd. Indien deze kwantificering niet mogelijk is wordt toegelicht waarom alleen een kwalificering van het effect van de maatregel mogelijk is (C2).

Ook wordt aangegeven op welke wijze het effect van de maatregelen zal worden gemonitord (C3). Het zoveel mogelijk kwantificeren maakt het beter mogelijk om de (deel)effecten te kunnen monitoren. Hierdoor wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de realisatie van de maatregelen en het (totaal)effect op het terugdringen van het tekort.

Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op het ontstaan en de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage aan* de reductie van het tekort.

In de regelgeving staat dat het college verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen. Het tekort verder reduceren betekent dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen heeft getroffen waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan het verder reduceren van het tekort ten opzichte van voorgaande jaren. Verder reduceren kan ook worden geïnterpreteerd als maatregelen die een reducerend effect hebben op de stijging van de uitgaven. Dus wordt hier verwacht om inzichtelijk te maken dat maatregelen zijn getroffen waarmee het college verwacht/beoogt de eerdere bijdrage aan de neerwaartse trend van de uitgaven te vervolgen.

De beschrijving van de effecten van maatregel kan per maatregel of per groep van maatregelen worden beschreven, afhankelijk van de beschikbare informatie en de aard van de maatregel.

De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate waarin de maatregelen een bijdrage leveren aan het reduceren van het tekort en geeft ook geen oordeel over de mate van tekortreductie. De commissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag C.

Het college geeft vervolgens aan op welke wijze de effecten worden gemonitord. Aan de wijze van monitoring worden geen verdere eisen aan gesteld. Het is dus aan het college en de gemeenteraad hoe de monitoring precies wordt ingericht. De enige eis is dat de wijze van monitoring beschreven wordt onder vraag C2.

Onder monitoring wordt verstaan het volgen van de resultaten van de getroffen maatregelen in relatie tot de verwachte opbrengsten, zodat op grond van deze informatie bijstelling van het beleid en de uitvoering van maatregelen mogelijk is. De monitoring kan fijnmazig per maatregel of per totaalpakket van maatregelen worden uitgevoerd.

De monitoring kan specifiek gericht zijn op het domein van de Participatiewet en/of de andere onderdelen van het sociaal domein. Ook kan dit onderdeel uitmaken van een reguliere maand- of kwartaalrapportage. De monitorinformatie kan vervolgens worden gebruikt om de gemeenteraad te informeren en ook kan deze informatie worden gebruikt bij een analyse van het volgend jaar (zie vraag A1).

Het is aan het college en de gemeenteraad om de wijze van monitoring te bepalen die het beste aansluit bij het kunnen volgen van de uitgavenontwikkeling en zo een bijdrage levert aan de tekortreductie.

Suggesties bij de beantwoording van C

- Geef inzicht in de redenering op basis waarvan het college verwacht dat het tekort verder reduceert met de onder B genoemde maatregelen.
- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is, voor meerdere maatregelen gezamenlijk.
- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.
- U kunt nagaan wat de eventuele gevolgen van de Coronacrisis zijn, welke maatregelen de gemeente om die reden extra heeft getroffen en welk effect hiermee wordt beoogd.

Wet- en regelgeving en ondersteuning

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring van het college voor een basisverzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring van het college voor een uitgebreid verzoek kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevenden in het Sociaal Domein, organiseert periodiek bijeenkomsten waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast wordt de Benchmark door Divosa ondersteund en heeft Divosa een aantal factsheets en handreikingen uitgegeven.

Ook heeft Divosa bijgedragen aan het beschikbaar komen van een tool waarin de aanvragen van de afgelopen drie jaar zijn verwerkt. De tool en aanvragen worden per VU-jaar op de website van de Toetsingscommissie gepubliceerd. Zie hiervoor de rubriek: informatie over eerdere aanvragen.

Bijlage 1: Toelichting op externe maatregel

Een voorbeeld⁶ van een duidelijke beschrijving is:

Maatregel 1. Bevorderen ondernemerschap

- A) De externe bronnen voor deze maatregel zijn geweest:
 - a. Een rapport van Radar Advies: Werkzame bestanddelen van parttime ondernemen, dec 2019
 - b. Achterbanraadpleging ZZP Nederland, mei 2020
 - c. Divosa, innoveren van het BBZ, november 2020
- B) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe bron?
Het inzicht dat investeren in begeleiding van en naar zelfstandig ondernemerschap bijdraagt aan het verkleinen van het bijstandstekort.
- C) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?
De maatregel die getroffen is om meer capaciteit beschikbaar te stellen. Hiermee kunnen naar schatting 45 bijstandsgerechtigden extra naar zelfstandige ondernemerschap worden begeleid en wordt tevens in 20 gevallen vroegtijdige beëindiging van zelfstandig ondernemerschap zoveel mogelijk voorkomen.

Toelichting op de drie vragen.

1. *Wat wordt verstaan onder een externe bron(nen): externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?*

Een externe partij is een persoon of organisatie buiten de grenzen van de gemeente.

- o Een veelgestelde vraag is of in geval van een gemeenschappelijke regeling (ISD of RSD) de consultatie als extern wordt aangemerkt. Consultatie van gemeenten die onderdeel uitmaken van een gemeenschappelijke regeling wordt niet als extern gezien.
- o Dit ligt anders voor een SW-bedrijf. Inmiddels maken veel (voormalige) SW-bedrijven deel uit van een nieuwe GR of zijn uitvoeringsdiensten overgedragen aan SW-bedrijven. In andere gevallen is sprake van privatisering.. Omdat de situatie voor SW-bedrijven niet uniform is, is ervoor gekozen om consultatie van het SW-bedrijf wel gezien als externe consultatie te zien.
- o Onder externe 'schriftelijke' informatie wordt alle informatie verstaan die vastgelegd is in een document of een digitale drager (website, bestand etc.) en voortkomt uit een bron buiten de grenzen van de eigen gemeente respectievelijk ISD of RSD. Deze externe informatie dient dan wel ook informatie te bevatten over het effect en de aanpak van deze maatregel. Anders is raadpleging van de partij van wie de informatie komt noodzakelijk.

⁶ Dit voorbeeld is genomen uit een aanvraag VU 2018, met de daarbij behorende data.

2. *Wat heeft de externe consultatie opgeleverd?*

Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?

Hier wordt beschreven welk inzicht door consultatie van die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie is gekregen bij de gemeente, dat geleid heeft tot het treffen van de externe maatregel?

o *Wat wordt verstaan onder consultatie van een externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?*

Onder consultatie wordt verstaan het raadplegen van een externe bron (partij of 'schriftelijke' informatie) buiten de gemeente respectievelijk ISD of RSD. Dat kan het raadplegen van een externe partij zijn, maar het kan ook het raadplegen van externe 'schriftelijke' informatie zijn, mits deze ook informatie over de toepasbaarheid (effect, uitvoerbaarheid en aanpak etc.) omvat, anders is het inwinnen van advies bij de betreffende gemeente noodzakelijk.

Voorbeelden van externe consultatie zijn onder andere:

- *gebruik maken van goed werkende maatregelen van andere gemeenten/uitvoeringsorganisaties;*
- *gebruik maken van beleidsplannen e.d. van gemeenten en op basis daarvan inwinnen van advies over deze maatregelen (zoals werkwijze, uitvoering en effect etc.);*
- *inwinnen van advies bij andere gemeenten;*
- *gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, bijeenkomsten van Divosa;*
- *gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking Divosa;*
- *gebruik maken van de signalen op basis van de SEO-tool;*
- *gebruik maken van de publicatie van aanvragen van eerdere jaren en de betreffende tools op de website van de toetsingscommissie en op basis daarvan inwinnen van een advies over deze maatregelen (zoals werkwijze, uitvoering en effect etc.);*
- *advies van een extern adviesbureau voor het nemen van extra maatregelen;*
- *onder voorwaarden kunnen samenwerking met en uitvoering door een externe partij ook onder externe consultatie vallen. Dat is alleen het geval indien de consultatie duidelijk is beschreven en deze vervolgens leidt tot een maatregel, zie ook onder punt 3 externe maatregel. De enige uitzondering hierop is de ISD/RSD zoals eerder beschreven.*

Het inschakelen van een externe voor het opstellen van de aanvraag, is géén externe maatregel.

In geval van consultatie van een groep van externen, bijvoorbeeld bij het voorleggen van een beleidsplan, volstaat het aangeven van de betrokken externen en de uit deze groepsconsultatie opgedane inzichten en tot welke (groep van) maatregelen dit heeft geleid.

3. *Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze 'consultatie'?*. Dit is een beschrijving van een getroffen externe maatregel.

Hierna volgen nog enkele toelichtingen over de externe maatregel (n.a.v. veelgestelde vragen):

- Wat wordt verstaan onder een *maatregel*?
 - Onder een maatregel wordt verstaan: een besluit over hoe iets wordt opgelost of veranderd.
- Met 'externe' maatregel wordt bedoeld: een maatregel die is getroffen naar aanleiding van externe consultatie.

Onder voorwaarden gelden de volgende externe maatregelen ook:

 - Het samenwerken met een externe partij voldoet als 'externe maatregel' mits binnen deze samenwerking consultatie heeft plaatsgevonden. Beschrijf duidelijk op welke wijze de consultatie in deze samenwerking heeft geleid tot de getroffen maatregel.
 - Het uitvoeren van een maatregel door een externe partij voldoet pas als 'externe maatregel' indien deze maatregel is getroffen naar aanleiding van consultatie van een externe partij (dat kan de uitvoerende partij zijn). Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt.
- Wat wordt verstaan onder een *getroffen* externe maatregel.
 - Dit is een externe maatregel die voor het tijdstip van indiening van de aanvraag door het college, de gemandateerde directeur en/of de wethouder is getroffen.
 - Onder het treffen van een maatregel wordt verstaan dat het besluit is genomen en waarvan de uitvoering in gang is gezet.
- *Moet het steeds een nieuwe (aanvullende) maatregel zijn?*

Van het college wordt verwacht om te analyseren wat de oorzaken zijn van het tekort, wat hieraan inmiddels is gedaan en wat hiervan de effecten per jaar zijn. En vervolgens of, in dat licht, al dan niet nodig is om tot extra maatregelen te komen ten einde het tekort verder te reduceren.

Die afweging is aan het lokaal bestuur. Het college dient wel de gemeenteraad inzicht te verschaffen over deze afweging. Deze afweging dient dan ook in dit onderdeel te worden beschreven.

In alle gevallen dient het college externe maatregelen te nemen. Dat kunnen ook, afhankelijk van de hiervoor genoemde afweging, bestaande maatregelen zijn, die in hun effect meerjarig doorlopen. Om die reden staat "aanvullende" tussen haakjes.
- *Hoeveel getroffen externe maatregelen zijn vereist?*

Het is aan het lokaal bestuur om te bepalen hoeveel maatregelen moeten worden getroffen om het tekort verder te reduceren. Dat houdt in dat de toetsingscommissie nagaat of één dan wel meerdere externe maatregel zijn getroffen. Het is aan het college en de gemeenteraad om na te gaan of en te beschrijven dat de getroffen maatregelen tezamen het tekort verder reduceren (zie onderdeel effecten).